

Året, der gik – beretning fra center og ordbog

Dialektforskning er et spændende arbejdsfelt. Når vi tager fat på endnu et dialektord, har vi ofte kun et vagt billede af dets nuancer, dets samfundsmæssige forankring og dets plads inden for ordforrådet som helhed. En uvis fornemmelse, som når man betragter forsidefotoet til dette års Ord & Sag. Men efterhånden får man – ved nærlæsning af kilderne og brug af diverse opslagsværker – hold på ordet, og pludselig står alle komponenter og relationer lysende klart. Som hvis du drejer om til fotoet på omslagets bagside. En indsigt, der rigt kompenserer for sliddet.

I år har vi rigtig tit haft den fornemmelse, for vi er nået et godt stykke fremad i redaktionen, helt frem i KL-. Det har været det mest produktive år i et årti (340 spalter), på trods af at vi p.t. kun er 2 heltidsredaktører (Torben Arboe og undertegnede), ganske vist med støtte fra vor seniorkollega Ove Rasmussen, men desværre fortsat uden vor fuldtidsudlånte Inger Schoonderbeek Hansen.

En indsats i den størrelsesorden har også kun været mulig på den triste baggrund, at arbejdet omkring nyt redaktions- og publiceringsudstyr (som gennem et par år har lagt et vist beslag på os) nu står i stampe. Det er endnu ikke lykkedes at skaffe fondsmidler til denne nødvendige fornyelse. Indtil videre må vi altså fortsat (1) redigere i et længst forældet tekstbehandlingsprogram, (2) igen og igen søge midler til præparering af ordbogsfilerne, og slutteligt (3) sende dem ud af huset til publicering hos vor hoastmaster UNI-C. En række opgaver, der med en ny teknisk platform kunne klares i ét træk – på meget kortere tid og her på stedet.

Vi har i så lang tid savnet penge til punkt 2 ovenfor, at det stadig kun er Jysk Ordbogs afsnit A-H, der ligger tilgængelige på nettet, skønt redaktionen altså er nået væsentligt længere frem. Alle – inklusive potentielle støtter til en ny teknisk platform – må jo tro, vi ingenting bestiller! I erkendelse heraf har vort institut (IÆK) bevilget midler, så vi i starten af 2014 kan håbe at få publiceret også bogstav I – og dermed demonstrere, at vi lever. Som altid, når det drejer sig om præparering til UNI-C, varetages arbejdet af Nina Grøftehaug.

Uanset om vi fremover skal redigere på gammeldaws manér eller i et tidssvarende regi, lettes redaktionen år for år ved, at vort enorme spørgelistemateriale tages ind i en letoverskuelig database. Hele 70 % af besvarelsene er nu lagret på denne måde, og herfra er taget udtræk til ca. 16.000 skitsekort over udbredelse, udtale eller betydning af jyske dialektord. Vor uundværlige sekretær Kirsten Lyshøj står fortsat for dette arbejde, bistået af Inge Friis, Niels Hald og Ingeborg Christensen.

Netop nu, hvor ledelsen af Aarhus Universitet melder ud med besparelser for de kommende finansår, er det vigtigt, at Jysk Ordbog – det allerførste forskningsprojekt i universitetets regi (fra november 1932) – markerer sig som still going strong, med en kompetent bemanning, og med planer for rekruttering af efterfølgere. Et kæmpemæssigt projekt, i hvilket der er investeret flere hundrede arbejdsår (af optegnere, meddelere, ansatte og medhjælpere). Et projekt, der fortjener at blive fuldført, så det sammen med vore andre store ordbogsarbejder (Ordbog over det Danske Sprog, Ømålsordbogen og Gammeldansk Ordbog) kan anskueliggøre vort sprogs rigdom og udvikling.

Hvor der er vilje, er der en vej. I forvisning herom vil alle vi på Peter Skautrup Centret ønske meddelere, læsere og kolleger en glædelig jul og et godt nytår. Vi høres ved!

Viggo Sørensen
december 2013